

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

**Студентський науковий гурток «Клуб юних
теоретиків»**

**Студентський науковий гурток «Дискусійний
клуб «De jure!»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

16 листопада 2023 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVI
Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 16 листопада 2023 р.) / Укладачка:
Віра Качур. К., 2023. 234 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**

Павліченко Мирослава

студентка 2 курсу юридичного факультету
Національного університету біоресурсів
і природокористування України (м. Київ)

**Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання засуджених
за корупційні правопорушення***

Кількість вироків про визнання особи винною у вчиненні кримінального правопорушення зростає з кожним днем, що свідчить про те, що принцип невідворотності покарання є усталеним та діє в уставленому законом порядку.

Водночас Кримінальний кодекс України (далі - КК України) передбачає, що покарання має на меті не тільки кару в межах та суворості закону, а й виправлення засудженого.

* Наукова керівниця – доцентка кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету біоресурсів і природокористування України Світлана Ковальова

Тому, враховуючи мету покарання, він передбачає можливість умовно-дострокового звільнення від відбування покарання, в тому числі і для осіб, засуджених за корупційні кримінальні правопорушення. Надалі детально розглянемо умови та випадки застосування.

Існує лише дві умови, які дають право на умовно-дострокове звільнення:

(1) Засуджений довів своє виправлення;

(2) часткове відбуття покарання. Чим тяжчий злочин, тим довший фактичний термін ув'язнення [2].

Слід зазначити, що поняття "виправлення" не має кінцевого результату, суду достатньо довести, що поведінка особи свідчить про перегляд її ставлення до вчиненого кримінального правопорушення.

Таким чином, виправлення засудженого зазвичай підтверджується характеристикою з установи, в якій він відбуває покарання. Доцільно включати в такі характеристики наступні пункти: засуджений підтримує контакт зі своєю сім'єю через побачення; особа не перебуває на профілактичному обліку в установі; та бере участь у соціально-виховних заходах; та розкаялася у вчиненому злочині або проступку.

Під час відбування покарання важливо брати участь у різноманітних проектах, що відбуваються на території установи, а також брати активну участь у соціально-виховних заходах, щоб ця інформація могла бути відображена в подальшій характеристиці.

Окрім характеристики вироку, особа також повинна надати суду документи, що підтверджують фактичну тривалість покарання.

Умовно-дострокове звільнення (УДО) може бути ініційоване, якщо особа, засуджена за корупційний злочин, відбула відбула не менше двох третин строку покарання, призначеного судом за злочин (нетяжкий), умисний тяжкий злочин або необережний особливо тяжкий злочин не менше 3/4 строку покарання, призначеного судом за умисний особливо тяжкий злочин [2].

Наприклад, якщо засуджений до п'яти років (нетяжкий злочин), відбути необхідно, щонайменше, три роки і чотири місяці.

Якщо засуджений до 7 років (за тяжкий злочин), необхідно відбувати покарання в межах та в порядку встановленому законом України, щонайменше, 4 роки 6 місяців.

Якщо засуджений до 11 років (особливо тяжкі злочини), строк, який передбачається чинним законодавством становить, щонайменше, 8 років і 2 місяці.

Також, варто зазначити надзвичайно важливу деталь, а саме безпосередньо стосовно строку. Адже, як ми знаємо пропущення/недотримання строків у кримінальному праві та процесу є надзвичайно грубим порушення національного законодавства. У даному випадку, строк ув'язнення обчислюється з дати, зазначеної у резолютивній частині вироку.

Куди і ким подається клопотання про умовно-дострокове звільнення?

Клопотання про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання подається до районного суду прокурором, засудженим,

захисником або установою виконання покарань, в межах юрисдикції якої засуджений відбуває покарання.

Важливо зазначити, що заява подається до суду, на території якого засуджений відбуває покарання, а не до суду, який безпосередньо виніс вирок [1].

Якщо вирок був винесений судом у Києві, а ув'язнений відбуває покарання в Чернігові, то таке клопотання подається саме до районного суду м. Чернігова.

Це правило також поширюється на осіб, засуджених Вищим антикорупційним судом. Вироки виносить Вищий антикорупційний суд, а саме рішення про умовно-дострокове звільнення приймає районний суд, де засуджений відбуває покарання.

Порядок та строк розгляду таких клопотань.

Суддя повинен розглянути клопотання протягом 10 днів. За результатами розгляду клопотання суд виносить ухвалу.

Ця ухвала може бути оскаржена через суд першої інстанції протягом семи днів. Кримінально-процесуальний кодекс не передбачає апеляційного оскарження такого рішення [2].

Якщо Апеляційний суд приймає рішення про відхилення апеляційної скарги ув'язненого, ув'язнений має право повторно подати апеляційну скаргу [2].

Отже, безпосередньо процес розгляду судом клопотань про умовно-дострокове звільнення є дещо тривалим. Крім того, суддя дуже ретельно оцінює всі факти, викладені в клопотанні, і в більшості випадків відмовляє в його задоволенні.

На нашу думку, якщо Кримінальний кодекс України передбачає покарання не як кару, а як виправлення особи, то існує потреба в більш ефективній співпраці з ув'язненими на рівні органів пробації.

Іншими словами, судам необхідно враховувати, що сам факт умовно-дострокового звільнення не є виправданням. Це пов'язано з тим, що на ув'язнених покладається обов'язок здійснювати певні відмітки в компетентних органах, та на них покладається ряд інших зобов'язань, які прямо передбаченні чинним законодавством України.

Найближчим часом практика застосування правила умовно-дострокового звільнення у справах про корупцію, ймовірно, буде активно розвиватися. Адже, як ми бачимо, на шляху до Євроінтеграції, наша держава досить активно активує свої спроможності, у тому числі коли питання стосується антикорупційної політики, що є нагальним та вимагає рішучих дій.

Література

1. Ухвала Богунського районного суду м. Житомира у справі №295/1146/23;

2. Гритенко О.А., Чекмарьова І.М. Умовно-дострокове звільнення засудженого від подальшого відбування покарання у виді позбавлення волі під нагляд як форма прогресивної системи виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі: доктринальні аспекти.

Південноукраїнський правничий часопис. 2020. № 3. С. 179–184. URL:
<http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/1907>